

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Oslo, 10 august 2016

Høringsuttalelse – utkast til Norges femte og sjette rapportering til FNs komité for barnets rettigheter

SOS-barnebyer er en global organisasjon som arbeider med omsorg for barn i 134 land og territorier over hele verden. Vi har drevet barnevernstiltak i Europa i 65 år, og driver i dag barnebyer, familieprogrammer, sosialsentre og andre tiltak i de fleste europeiske land. I mange av landene arbeider vi også med å ivareta enslige mindreårige asylsøkere.

I Norge jobber vi for å ivareta og styrke barns rettigheter gjennom politisk påvirkningsarbeid, gjennom en egen barneby i Bergen og gjennom et nylig oppstartet prosjekt som ivaretar enslige mindreårige asylsøkere med utgangspunkt i vår internasjonale kompetanse.

På bakgrunn av disse erfaringene ønsker vi å gi innspill på utkastet til Norges femte og sjette rapportering til FNs komité for barnets rettigheter.

FNs retningslinjer for alternativ omsorg for barn

Retningslinjene ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 2009, og er et hjelpemiddel for alle som jobber med barn uten omsorg og barn som står i fare for å miste familien sin. Retningslinjene skal gjøre det enklere å implementere barnekonvensjonen og tar for seg hvordan man kan styrke eksisterende familier for å holde de sammen, og hvordan man kan hjelpe de barna som står uten omsorg til et nytt hjem og en trygg oppvekst.

Komiteen anbefaler at retningslinjene skal tas i betraktning. Retningslinjene må oversettes til norsk og gjøres tilstrekkelig kjent for tjenesteapparatet.

Søsken

Barn har rett til å vokse opp sammen med sine søsken. Dette gjelder også barn som står uten omsorg og skal plasseres utenfor hjemmet. FNs retningslinjer for alternativ omsorg for barn slår fast i artikkel 17:

«Siblings with existing bonds should in principle not be separated by placements in alternative care unless there is a clear risk of abuse or other justification in the best interests of the child.»

I dag blir seks av ti søsken skilt fra hverandre når de plasseres i fosterhjem. Til tross for at regjeringen gjentatte ganger har lovet å sikre at søsken får vokse opp sammen, bl. a. i regjeringserklæringen og etterfølgende budsjettekster, har vi sett lite til de konkrete tiltakene og de nødvendige budsjettmidlene.

Barnevernet må kunne tilby forsterkning og ekstra støtte til fosterhjem som tar imot søsken, samtidig må kompetansen på søsken styrkes hos barnevernansatte. Barnevernet trenger konkrete retningslinjer for plassering av søsken utenfor hjemmet og for oppfølging av søsken i barnevernet. Det må innføres en plikt til å alltid kartlegge om det er søsken i familien for å sikre at barn og unge vet om søsknene sine. Søskenplasseringer må bli en integrert del av barnevernsstatistikken, og en eventuell adskillelse av søsken må alltid begrunnes ut fra hensyn til barnets beste.

Enslige mindreårige asylsøkere

Enslige mindreårige asylsøkere er en særlig sårbar gruppe barn som kommer til Norge uten omsorgspersoner. Barna har krav på den samme rettsbeskyttelsen som andre barn i en sårbar situasjon, likevel blir barnas rettigheter ikke tilstrekkelig ivaretatt.

Adgangen til å gjøre unntak fra kvalitetskravene i ekstraordinære situasjoner samsvarer ikke med det grunnleggende prinsippet om barnets beste eller komiteens anbefalinger om å sørge for at barna blir fulgt nøye opp mens de er i Norge. Barna må følges opp med høy bemanning med et særlig fokus på stabilitet, forutsigbarhet og barnefaglig kompetanse hos de ansatte.

Barnevernet har i dag kun ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år, mens UDI har ansvaret for barna mellom 15 og 18 år. De enslige mindreårige asylsøkerne under barnevernets omsorg blir plassert på omsorgssentre, mens barna over 15 år blir plassert på mottak. Ved iverksettelsen av omsorgsreformen i 2007 var det lagt opp til at barna over 15 år skulle innlemmes i ordningen etter to år, slik at barnevernet også skulle ha ansvar for disse. Dette er ikke gjennomført. Komiteen anbefaler at barnevernet også skal ha ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år. Det foreligger ingen barnefaglige grunner til å fortsette diskrimineringen av enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år. Barnevernet må også få ansvar for disse barna.

SOS
BARNEBYER
NORGE

Budsjett

Gjennom kvalitets- og strukturreformen som nylig har vært på høring, legger regjeringen opp til at kommunene får mer av ansvaret for norske fosterhjem. Den kommunale barnevernstjenesten er allerede underfinansiert og trenger en langsiktig opprustning for å kunne ivareta dagens fosterhjem. Komiteen ber innstendig om kvalitativt gode tjenester for å realisere barns grunnleggende rettigheter. For å imøtekomme dette, må økt kommunalt ansvar følges opp av økte kommunale barnevernsbudsjetter. Forebyggende arbeid alene vil neppe kunne avhjelpe dette behovet fullt ut.

Med vennlig hilsen

Sissel Aarak

leder for nasjonale programmer
SOS-barnebyer Norge